دورنما

پایگاه اینترنتی کنگره امریکا:

ترامپ ۲۰۱۹ برکنار می‌شود!

در شرایطی که رئیس‌جمهور امریکا می‌گوید سیاست‌های او در عرصه داخلی و خارجی موفق بوده اما بروز اختلافات با کنگره، افزایش تنش‌ها با متحدان و تداوم تعطیلی دولت، ادامه حضور دونالد ترامپ در کاخ سفید را با ابهاماتی روبه‌رو ساخته است؛ چیزی که پایگاه هیل وابسته به کنگره هم آن را تأیید و پیش‌بینی کرده که ترامپ در سال ۲۰۱۹ از ریاست جمهوری کنار گذاشته می‌شود.

دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا درحالی وارد سومین سال ریاست جمهوری خود می‌شود که با انتقادهای زیادی در داخل روبه‌رو است که می‌تواند به برکناری او از کاخ سفید منجر شود. پایگاه هیل روز چهارشنبه در گزارشی پیش‌بینی‌هایی را برای سیاست امریکا در سال ۲۰۱۹ مطرح کرد. هیل تأثیر منفی سیاست‌های داخلی و خارجی ترامپ که ممکن است علیه منافع امریکا باشد را بیان کرده است. در این گزارش آمده است:«ریاست جمهوری دونالد ترامپ در سال ۲۰۱۹ دوام نخواهد آورد. مسیر نزولی هر جنبه از ریاست جمهوری او نشان می‌دهد که ما به سمت یک تلاطم سیاسی چشمگیر در مدت زمانی نسبتا زود می‌رویم». هیل در ادامه سیاست‌های ترامپ علیه متحدانش را نشانه‌ای از تضعیف اقتصاد امریکا برشمرده و نوشته است:«در این میان اقتصادهای امریکا و جهان تضعیف می‌شود. بیشتر به خاطر جنگ تجاری غیرضروری و نامعقولی که او علیه کانادا و همپیمانان اروپای‌اش به راه انداخته؛ اگر او می‌خواست یک جنگ تجاری مشروع علیه چین به راه بیندازد، آیا عاقلانه‌تر نبود که شرکای تجاری نظیر اروپا و کانادا را حفظ کند به جای آنکه آنها را دشمن امریکا سازد؟» همچنین در این گزارش آمده است:«اعتماد مصرف‌کنندگان در حال کاهش بوده و در سال ۲۰۱۹ رشد اقتصادی امریکا به شکلی قابل‌توجه کند خواهد شد. به زودی رکود رخ داده و تا سال ۲۰۲۰ پابرجا خواهد بود». گزارش هیل درباره برکناری ترامپ در سال جدید در حالی است که اختلافات ترامپ با کنگره بر سر مسائل مختلف تشدید شده است و تعدادی از نمایندگان امریکا بارها طرح‌هایی را برای استیضاح رئیس‌جمهور ارائه کرده‌اند. کنگره جدید که از امروز (پنج‌شنبه) شروع به کار می‌کند اکثریت آن در دست دموکرات‌ها است که با سیاست‌های ترامپ مخالف هستند. ترامپ از ۱۲ روز پیش در پی به نتیجه نرسیدن با کنگره بر سر تأمین بودجه تأسیس دیوار مرزی با مکزیک، دولت را تعطیل کرده است. بنابراین در سال ۲۰۱۹ ممکن است تنش‌ها بین کنگره و کاخ سفید بیش از پیش افزایش یابد.

پایگاه هیل در ادامه گزارش خود به عواملی که به برکناری ترامپ از قدرت کمک می‌کند هم اشاره کرده و نوشته است:«بی‌ثباتی در بازارهای بورس سبب تضعیف حمایت از ترامپ از سوی حامیان ملی جمهوریخواه شده و بعداً خودش را به شکل عقب کشیدن سناتورهای جمهوریخواه از حمایت ترامپ در مدت زمانی سریع نشان خواهد داد». ترامپ در ماه‌های اخیر از سوی هم‌حزبی‌های خود هم تحت فشار است و برخی سناتورهای جمهوریخواه از سیاست خارجی ترامپ به ویژه در حمایت از جنایات عربستان سعودی انتقاد شدید کرده‌اند. همچنین میزان محبوبیت ترامپ به پایین‌ترین حد خود رسیده است که طی چهار دهه گذشته در بین رؤسای جمهور امریکا بی‌سابقه بوده است. این پایگاه امریکایی با بیان اینکه با استیضاح ترامپ در مجلس نمایندگان که اکثریت در دست دموکرات‌ها است، گفته که سناتورهای جمهوریخواه هم متقاعد خواهند شد برای استیضاح و سپس برکناری رئیس‌جمهور امریکا رأی دهند. پایگاه هیل همچنین رفتار نامناسب ترامپ با رسانه‌های امریکا، برکناری پی‌درپی مشاوران و مقامات برجسته از کاخ سفید و سیاست‌های مهاجرتی را دلیل دیگری برای استیضاح ترامپ اعلام کرده است. در ادامه این گزارش آمده است که «با احتمال مجبور شدن ترامپ به خروج از ریاست جمهوری از ۲۰۱۹ حزب جمهوریخواه مجبور به ترمیم سرتاسری خواهد شد. دردسر ترامپ باعث اذیت و آزار جمهوریخواهان همچون وضعیت به وجود آمده در دوران بعد از نیکسون در ۱۹۷۴ می‌شود و احتمالاً متعاقب آن مبارزه جمهوریخواهان در رقابت‌های ریاست‌جمهوری مقدماتی از رقابت دموکرات‌ها بی‌رحمانه‌تر خواهد بود. با رفتن آبروی ترامپ هر دو حزب سیاسی اصلی به دنبال یک پیام و یک پیام‌آور خواهند افتاد و یک کاندیدای غیرمنتظره در ۲۰۲۰ مرکزیت سیاسی را تصاحب خواهد کرد». این گزارش در شرایطی است که کارشناسان بارها اعلام کرده‌اند که سیاست‌های جنجالی ترامپ به شکست او در در انتخابات ریاست جمهوری ۲۰۲۰ منجر خواهد شد.

■ مخالفان داخلی

مقامات امریکایی اعم از دموکرات و جمهوریخواه، سیاست‌های ترامپ را به باد انتقاد گرفته و این سیاست‌ها را مخالف منافع ملی واشنگتن اعلام کرده‌اند. میت رامنی، سناتور جمهوریخواه روز چهارشنبه در مقاله‌ای در «واشنگتن پست» از شخصیت دونالد ترامپ انتقاد و تأکید کرد که شخصیت او در حد رئیس‌جمهوری که امریکا به آن نیاز دارد، نیست. میت رامنی در این مقاله نوشت:در حالی که کشور ما به این میزان دچار چند دستگی، خشم و انزجار است، آنچه که اجتناب‌ناپذیر است این است که ما یک رئیس‌جمهور و رهبری باشخصیت داشته باشیم. در این حوزه است که کمبودهای رئیس‌جمهور بیش از همه چشمگیر است». او در این مقاله نوشت:«به طور متوسط عملکرد ترامپ در دو سال گذشته به ویژه اقدامات او در ماه جاری میلادی مدرکی است که نشان می‌دهد ریاست جمهور هنوز به سطح لازم برای منصبش نرسیده است». باراک اوباما، رئیس‌جمهور پیشین امریکا هم دیروز در پیام توئیتری خود به مناسبت سال نوی میلادی گفت:«در سال ۲۰۱۸ مردم گامی به جلو برداشتند و طور دیگری ظاهر شدند. همین روند را در ۲۰۱۹ حفظ کنید. کارهای زیادی داریم که باید انجام دهیم و من پشتیبان شما خواهم بود.»

چشم‌انداز

وام ۲ میلیارد دلاری چین در راه پاکستان

سیاست جذب اسلام‌آباد توسط پکن به عنوان متحدی در برابر دهلی‌نو بر کسی پوشیده نیست. در اقدامی از این دست وزارت خزانه‌داری پاکستان اعلام کرد مذاکره برای دریافت وام ۲ میلیارد دلاری در مرحله نهایی قرار دارد.

به گزارش فارس، قرار است این وام با سود ۸ درصد برای حل مشکلات اقتصادی به پاکستان تحویل داده شود و زمان پرداخت قطعی آن هنوز تعیین نشده است. عمران‌خان، نخست‌وزیر پاکستان در سفر به چین موضوع دریافت وام از این کشور را مطرح کرد و مقامات چینی درخواست کردند زمان و نحوه پرداخت این وام مخفی بماند.

پاکستان برای حل بحران اقتصادی خود از کشورهای عربستان و امارات وام دریافت کرد و به دنبال دریافت وام از صندوق بین‌المللی پول است. پاکستان در ابتدا تلاش کرد مشکلات اقتصادی خود را با دریافت وام از صندوق بین‌المللی پول حل کند اما با فشارهای امریکا موفق به این کار نشد و به دریافت وام از کشورهای دوست مانند عربستان و چین روی آورد. بحران اقتصادی بزرگ‌ترین چالش دولت حزب تحریک انصاف است که تاکنون نتوانسته این مشکل را حل کند. در همین حال، نخست‌وزیر هند تأکید کرد، دهلی‌نو هرگونه تلاشی برای حفظ فشار روی پاکستان انجام می‌دهد اما اشتباه بزرگی است که باور کنید این کشور در آینده نزدیک رویکردهایش را اصلاح خواهد کرد.

به گزارش ایسنا، نارندرا مودی، در مصاحبه با ایژین‌نیوز اینترنشنال تأکید کرد: دولت دهلی‌نو روی استراتژی‌های بسیاری، از ضربات دقیق تا اقداماتی در دیگر سطوح، کار می‌کند تا روی پاکستان برای محدود کردن تروریسم فشار وارد کند.

کانال مالی را در ۲۰۱۹ هم کش می‌دهیم!

موگرینی که بارها وعده داده بود تا قبل از پایان سال ۲۰۱۸، کانال ویژه مالی اروپا با تهران برای جبران خروج امریکا از برجام گشایش می‌یابد حالا پس از پایان ۲۰۱۸ وعده داد که اروپا تلاش برای راه‌اندازی این کانال را در سال ۲۰۱۹ هم ادامه می‌دهد

گزارش یک

دوباره مسئول ارشد سیاست خارجی اتحادیه اروپا در نخستین روز سال جدید میلادی، مدعی شده که اتحادیه اروپا همچنان به توافق با ایران پایبند است بدون اینکه معنای دقیق این پایبندی را روشن کند و زمان راه‌اندازی مکانیسم مالی وعده داده شده برای تسهیل تبادلات مالی با ایران را مشخص کند. به این ترتیب می‌توان انتظار داشت که اروپایی‌ها امیدوارند همانطور که تقریباً تمام سال گذشته میلادی دولت ایران را به ماندن در گوشه رینگ راضی نگه داشته‌اند، طبق همین رویه ماه‌ها و حتی سال‌های بعدی هم نقشی جز زبان‌بازی و وعده‌پردازی و معطل کردن ایران به نفع امریکا نداشته باشند و اصلاً و اساساً از نوکر می‌توان انتظاری جز اجرای منویات ارباب داشت؟!

فدریکا موگرینی که امسال (۲۰۱۹) به عنوان مسئول ارشد سیاست خارجی اروپا به کار خود در این سمت پایان می‌دهد، در گفت‌وگویی با پایگاه اینترنتی خبری «لایو مینت»، در پاسخ به این سؤال که چقدر به اجرایی شدن ساز و کار مالی مختص ایران و اروپا امیدوار هستید، گفت: اتحادیه اروپا ۲۸عضو دارد که همگی آنها با همکاری جامعه بین‌الملل تلاش می‌کنند تا توافق هسته‌ای ایران حفظ شود. اساس کار ما، ۱۳ گزارش پی‌درپی آژانس بین‌المللی انرژی اتمی است که در همه آنها بر پایبند بودن ایران به همه تعهداتش تأکید شده است. تلاش ما حفظ این توافقنامه در سال جدید است. ما این کار را به علت تأمین امنیت جمعی خود انجام می‌دهیم.»

موگرینی همچنین با بیان اینکه «نمی‌خواهیم ایران به سلاح هسته‌ای دست یابد و توافقی که ما در سال ۲۰۱۵ آن امضا کردیم، دقیقاً در همین راستا است» نشان داد اروپایی‌ها در بدبینی به تهران هیچ فرقی با امریکایی‌ها ندارند. وی در توجیه این بدبینی گفت: این را می‌گویم که به برخی از شایعه‌ها پایان دهم. در سالی که گذشت بارها شنیده‌ام که هدف اروپا از ادامه پایبندی بر توافق با ایران، صرفاً ملاحظات اقتصادی و تجاری با این کشور است. خیر به هیچ عنوان اینگونه نیست. ما به این دلیل به توافق با ایران ادامه می‌دهیم که این توافقنامه از دستیابی ایران به سلاح هسته‌ای جلوگیری می‌کند. ما می‌خواهیم مانع از بروز یک بحران امنیت در منطقه بحران‌زده خاورمیانه شویم.»

مسئول ارشد سیاست خارجی اتحادیه اروپا گفت: البته بخشی از این هدف، مستلزم این است که شرکت‌های ما با شرکت‌های ایرانی بتوانند رابطه اقتصادی و تجاری داشته باشند. ما برای حصول این هدف همواره تلاش‌های زیادی را انجام داده‌ایم و اکنون نیز این تلاش‌ها ادامه دارد. ما تلاش می‌کنیم به تجار اروپایی ابزارهایی بدهیم که از آنها در برابر تحریم‌ها و تهدیدهای امریکا محافظت کند و آنها برای مبادله تجاری با ایران گام بردارند.

موگرینی همچنین برای باورپذیر کردن ژست استقلال اروپا در برابر امریکا گفت: البته این موضوع بحث‌های زیادی را درباره حاکمیت و استقلال اروپا مطرح کرده است. ما اروپایی‌ها به هیچ عنوان نمی‌توانیم بپذیریم که یک قدرت خارجی حتی اگر نزدیک‌ترین دوست و متحد ما باشد، برای ما تعیین تکلیف کند و بگوید با چه کشوری کار کنیم و با چه کشوری کار نکنیم. این اساسی‌ترین حق ما است و نه تنها اروپا، بلکه هیچ کشوری در جهان نمی‌پذیرد که یک کشور خارجی برای آنها تعیین تکلیف کند.

اتحادیه اروپا از چند ماه پیش اعلام کرده برای مقابله با تحریم‌های امریکا علیه ایران، قصد دارد یک «کانال ویژه» (SPV) برای پرداخت مالی ایجاد کند که امکان ادامه همکاری اقتصادی با ایران را فراهم کند. ولی اروپایی‌ها هنوز نتوانسته‌اند این وعده را عملی کنند. موگرینی پیش از اجرای دور دوم تحریم‌های امریکا اعلام کرده بود که مکانیسم مذکور قبل از اجرایی شدن تحریم‌های امریکا در ۱۳ آبان عملی می‌شود. پس از این بدعهدی آشکار رسانه‌های غربی از راه‌اندازی این ساز و کار تا پیش از پایان سال میلادی جدید خبر می‌دادند که آن نیز عملی نشد و مدتی است که اساساً هیچ سخنی در مورد زمان راه‌اندازی این مکانیسم حتی در رسانه‌ها هم به گوش نمی‌رسد چیزی که نشان می‌دهد اروپا بیش از آنکه بنا بر ادعایش از ترس فاش شدن ابعاد فنی کارٍ در برابر امریکا در حال پنهان کاری است، عملاً در هماهنگی با امریکا در حال کش دادن این وضعیت تعلیق است تا هم ایران را در برجام نگه داشته باشد و هم تحریم‌ها چنان شدت بگیرد که به زعم خودشان ایران در وضعیت ضعف تن به مذاکرات و امتیازدهی در حوزه موشکی و منطقه‌ای بدهد.

■ خروج ترامپ و اسرائیل از زمین!

«محمد جواد ظریف»، وزیر خارجه ایران در واکنش به تصمیم رئیس‌جمهور امریکا و رژیم صهیونیستی برای خروج از «سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد» (یونسکو) ضمن اشاره به توافقاتی که تاکنون دولت «دونالد ترامپ»، رئیس‌جمهور امریکا از آنها خارج شده، نوشت: «بعد از برجام، توافق نفتا، پیمان ترنس-پاسیفیک (TPP)، معاهده جوی [پاریس] و... رژیم ترامپ- همراه با رژیم اسرائیل- امروز رسماً از یونسکو خارج شدند. چیزی مانده که دولت ترامپ و رژیم دست‌نشانده‌اش از آن شوند؟ شاید کلاً سیاره زمین!»

ایالات متحده امریکا و رژیم صهیونیستی روز سه‌شنبه (۱ ژانویه ۲۰۱۹) با متهم کردن سازمان یونسکو به رویکردهای ضداسرائیلی رسماً از این نهاد بین‌المللی خارج شدند.

ایالات متحده گفته بود برای اینکه در یونسکو باقی بماند، خواستار «تغییرات بنیادین» در این سازمان، مخصوصاً برنامه «میراث جهانی» آن است که بعضاً اماکن مقدس در اراضی اشغالی را برخلاف خواسته و فشارهای صهیونیست‌ها، میراث اسلامی و فلسطینی نامیده است.

گزارش ۲

علی قنادی

نیروهای مصر، امارات و عربستان در شمال مستقر می‌شوند

امریکا به دنبال مهندسی عربی-اروپایی امنیت سوریه

بعد از امارات، عربستان و اردن، زمزمه‌ها حاکی از تصمیم سفیران فرانسه و انگلیس برای بازگشت به دمشق است که البته این بخشی از ماجراست. در تحولی دیگر، قطب‌بندی‌ها حول و حوش بحران سوریه در حال تجربه کردن تغییراتی ۱۸۰ درجه است. امارات و عربستان که تا همین چند ماه قبل همصدا با دولت ترکیه از برکناری اسد حمایت می‌کردند، نه فقط می‌خواهند به دمشق بازگشت سیاسی کنند، بلکه درصددند نیروهای‌شان را جایگزین نیروهای امریکایی کنند که طی چهار ماه آینده از شمال سوریه خارج می‌شوند. این استقرار نیرو البته بیشتر در مسیر تقابل با ترکیه است ولی بخشی از پازل خروج امریکا نیز محسوب می‌شود.

امارات، عربستان و مصر نه فقط به سوریه بازگشت سیاسی می‌کنند، بلکه در فکر نقش‌آفرینی امنیتی در فضای جدید سوریه بعد از تثبیت بشار اسد و خروج امریکا هستند. به نوشته الرأی‌الیوم، عربستان به مخالفان سوری داخل خاک خود ابلاغ کرده که پرچم مخالفان را در همه اراضی عربستان پایین بکشند و به جای آن پرچم ملی سوریه را نصب کنند. این یعنی درست از آب در آمدن تحلیل کسانی که گشایش سفارت امارات در دمشق و ملاقات بشیر با بشار در دمشق را پیش درآمد بازگشت عربستان به سوریه می‌دانستند. اما ظاهراً تغییرات خیلی عمیق‌تر از این چیزهاست. سه‌شنبه شب بود که برخی منابع اسرائیلی از جمله سایت امنیتی دبکافایل فاش کرد که تعدادی از افسران مصری و اماراتی با بازدید از شهر منبج در استان حلب سوریه درصدد فراهم کردن مقدمات لازم برای استقرار نیروهای‌شان در این منطقه پس از خروج نظامیان امریکایی هستند. دولت سوریه هنوز به انتشار این گزارش‌ها واکنش رسمی نشان نداده ولی آنگونه که دبکافایل نوشته، ظاهراً بشار اسد، رئیس‌جمهور سوریه هم با حضور نیروهای مصری مخالفتی نخواهد داشت، به خصوص که عبدالفتاح السیسی طی چهار سال گذشته از او حمایت کرده است. هنوز نصف روز از انتشار این خبر نگذشته بود که سخنگوی عبدالفتاح السیسی، رئیس‌جمهور مصر اعلام کرد که السیسی در تماس تلفنی با دونالد ترامپ همتای امریکایی خود، وضعیت خاورمیانه به ویژه وضعیت سوریه را بررسی کرده است. به گفته سخنگوی ریاست جمهوری مصر، دو طرف بر اهمیت تداوم همکاری مشترک در زمینه‌های مختلف به ویژه در زمینه نظامی، پرونده مبارزه با تروریسم و افراط‌گری در سایه چالش‌های مشترک و روابط استراتژیک میان دو کشور تأکید کرده و ترامپ، اقدامات و تحرکات منطقه‌ای و بین‌المللی مصر را ستود.

■ تقابل ترکیه- عربی

دبکافایل گفته که علاوه بر مصر که ظاهراً پیشاهنگی حضور در شمال سوریه را عهده‌دار خواهد بود، نیروهای اماراتی هم قرار است در شمال سوریه مستقر شوند؛ تحولی که به نوشته دبکافایل، به احتمال زیاد، دولت سوریه نیز با آن مخالفتی ندارد، زیرا ابوظبی علاوه بر اینکه اخیراً سفارت خود را در دمشق گشود، می‌تواند در بازسازی سوریه کمک مالی کند. همانطور که سفر عمر البشیر به دمشق پیش درآمد ارتباطات سیاسی عربستان با سوریه بود، دبکا نوشته که حضور نظامیان مصری و اماراتی هم می‌تواند زمینه را برای حضور نظامی عربستان هم فراهم کند.

در شرایطی که به نظر می‌رسد امارات، مصر و عربستان به دنبال استفاده از احساسات ضداخوانی بشار اسد برای حضور در سوریه هستند، برخی منابع می‌گویند که این حضور می‌تواند قطب‌بندی بازیگران منطقه‌ای دولت سوریه را به کلی دگرگون و صبغه‌ای ضد ترکیه‌ای به آن بدهد. القدس‌العربی نوشته که در صورت تأیید خبر حضور نیروهای اماراتی و مصر و عربستان در سوریه، نمی‌توان آن را از این سه کشور برای تقابل با ترکیه و رجب طیب اردوغان جدا دانست، رئیس‌جمهوری که حامی قطر و مخالف تحریم‌ها علیه این کشور است و همچنین مخالف کودتای نظامی به رهبری السیسی با پشتیبانی عربستان و امارات برای سرنگونی دولت منتخب محمد مرسی در مصر بوده است. القدس‌العربی نوشته که اردوغان در پرونده قتل جمال خاشقجی، روزنامه‌نگار سعودی در کنسولگری عربستان در استانبول هم موضع قاطعی اتخاذ کرد؛ پرونده‌ای که در آن انگشت اتهام را به سمت محمد بن‌سلمان ولیعهد سعودی نشانه رفته و او را آمر قتل خاشقجی می‌دانند و رسانه‌های ترکیه‌ای نزدیک به مقامات امارات، محمد دحلان رهبر جدا شده جنبش فتح فلسطین را هم به دست داشتن در این پرونده متهم می‌کنند. با این حال، مواضع دیروز دولت ترکیه نشان داد که احتمال تقابل جدی بین آنکارا با سه کشور عربی در سوریه وجود دارد. خلوصی آکار، وزیر دفاع ترکیه روز چهارشنبه گفت: «اجازه تشکیل کریدور ترور در شمال سوریه و عراق را نخواهیم داد.» هرچند خطاب اصلی وزیر دفاع ترکیه، کردها است ولی به نظر می‌رسد که او با نگاهی به زمزمه حضور عربی در شمال سوریه چنین واکنشی را نشان داده است. آکار گفته است: «برای اینکه ترکیه‌ای قدرتمند داشته باشیم باید مجهز به ارتشی قوی باشیم و ارتش ترکیه با الهام از علم و تحولات روز و در چارچوب قانون اساسی، به وظیفه خود در خدمت به ملت ترکیه ادامه می‌دهد.»

■ مصر، امارات - عربستان در کنار فرانسه و انگلیس

بخش مهم ماجرای چرخش بازیگران دخیل در سوریه به این موضوع برمی گردد که برخی آن را ساختارسازی نیابتی امریکا در منطقه می‌خوانند. دبکافایل اسرائیل نوشته که حضور نیروهای مصری و اماراتی زمینه را برای حضور نظامی بیشتر اعراب از جمله عربستان و دیگر کشورها برای مقابله با حضور نظامی ایران در سوریه فراهم می‌کند. وال استریت ژورنال چندی قبل به نقل از یک مقام امریکایی نوشته بود که دولت ترامپ به دنبال تشکیل نیرویی عربی برای جایگزینی نیروهای امریکایی در سوریه و استقرار آنها در بخش شمال شرقی آن کشور پس از شکست داعش در این منطقه است. این روزنامه گفته بود که جان بولتون، مشاور امنیت ملی جدید دونالد ترامپ نیز با عباس مصطفی کامل، رئیس اطلاعات مصر گفت‌وگو کرده تا بداند آیا قاهره در این طرح مشارکت خواهد کرد یا خیر؟ مقام‌های امریکایی برای تشکیل ارتش عربی همچنین به سراغ عربستان و امارات نیز رفته‌اند تا آنها هم نیرو و هم هزینه آن را برای جایگزینی نظامیان امریکایی فراهم سازند. این سناریوی امریکایی با تحولات جدید در حال واقعی شدن است به خصوص که سایت عبری زبان دبکا در گزارشی درباره خروج نیروهای امریکایی از سوریه نوشت:«امریکا به‌رغم خارج کردن نیروهایش، هرگز به صورت نهایی این منطقه را ترک نخواهد کرد. به ویژه اینکه دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور امریکا بعد از دیدارش با لیندسی گراهام، سناتور جمهوریخواه امریکایی اعلام کرد که آماده است نیروهای امریکایی را به تدریج از سوریه خارج کند. ترامپ به گراهام اطمینان داده که امریکا به شکست داعش پایبند است و نیاز به پایان مأموریت جنگ علیه داعش را درک می‌کند.» در این ساختار جدید، ظاهراً اروپاییان نیز نقش‌آفرینی خواهند کرد. پیتر فورد، سفیر پیشین انگلیس در بحرین و سوریه به تازگی نوشته که زمان ازسرگیری روابط عادی با سوریه و بازگشت این کشور به اتحادیه عرب فرارسیده است، ادامه دشمنی با سوریه فایده‌ای ندارد و کشورهای عربی نیز از این حقیقت آگاهند. به نوشته الشروق، سفیر پیشین انگلیس در بحرین و سوریه گفته که از سرگیری روابط کشورهای اروپایی با سوریه حتمی است اما نیازمند زمان است و به‌زودی و شاید سال آینده سفیران انگلیس و فرانسه به سوریه بازگردند.

نگاه

احمد کاظم‌زاده

بیم و امیدهای خروج نیروهای امریکایی از سوریه

دونالد ترامپ مدت زمان خروج نیروهای امریکایی را از سوریه به چهار ماه افزایش داد. وی پیش از این، یک ماه برای خروج نیروهای امریکایی فرصت داده بود. ترامپ فرصت خروج را پس از آن افزایش داد که اعلام تصمیم غیرمنتظره وی برای خروج نیروهای امریکایی از سوریه با انتقادهای گسترده همراه شد. البته با توجه به اینکه در بودجه سال ۲۰۱۹ ردیف بودجه‌ای برای حضور نظامی امریکا در سوریه تعیین نشده بود، لذا اصل خروج از قبل تا حدودی روشن بود اما زمان دقیق آن مشخص نبود و لذا همین مسئله باعث غافلگیری شد. منتقدین خروج سریع در مواضع اعلامی خود بر قدرت‌گیری مجدد داعش تأکید کرده‌اند و البته گاهی نیز به این موضوع اشاره کرده‌اند که این اقدام باعث بی‌اعتمادی کردهای سوریه به امریکا خواهد شد اما با این حال به نظر می‌رسد رژیم صهیونیستی نیز چندان با تصمیم شتابزده ترامپ موافق نبوده است که همین مسئله نیز می‌تواند در تصمیم ترامپ مبنی بر افزایش مهلت خروج مؤثر بوده باشد. در این میان نباید از دو نکته نیز غافل شد: نخست شکست پروژه براندازی در سوریه است و چنانچه این پروژه موفق می‌شد امریکا نه تنها نیروهای خود را خارج نمی‌کرد بلکه چه بسا آنها را افزایش می‌داد، دوم اینکه نیروهای امریکایی بدون درخواست و موافقت دولت سوریه وارد این کشور شده‌اند و حضور آنها در این کشور نامشروع بوده و لذا دیر یا زود باید از این کشور خارج می‌شدند.

اما سؤال این است که این خروج باید به چه شکلی صورت گیرد که با کمک به احیای حاکمیت ملی و حفظ تمامیت ارضی این کشور به تقویت ثبات و امنیت در این کشور و منطقه کمک کند. این موضوع از آنجا ضرورت دارد که ممکن است فضای ناشی از این خروج نوع دیگری از ناامنی و حتی بی‌ثباتی را رقم بزند. از یک نظر خروج امریکا می‌تواند به تقویت نیروهای داعشی در مناطق همجوار عراق و سوریه بینجامد و این مستلزم آن است که دولت‌های عراق و سوریه همکاری‌های خود را افزایش دهند. همچنین احتمال دارد ارتش‌های سوریه و ترکیه در برخی از مناطق سوریه رودروی هم قرار گیرند و این مستلزم آن است که روسیه و ایران نهایت مراقبت لازم را در جهت پیشگیری از این مسئله به عمل آورند و در عین حال ترکیه نیز خروج نیروهای خود را از سوریه در دستور کار قرار دهد اما در مقابل با ضمانت ایران و روسیه از تأمین امنیت خود در مناطق شمالی سوریه اطمینان خاطر پیدا کند. در این میان خطر مهم دیگری که احساس می‌شود این است که همزمان با اعلام خروج نیروهای امریکایی از سوریه، عربستان برای ورود به سوریه آماده می‌شود و در این راستا هم عادل الجبیر، وزیر امور خارجه سابق خود را کنار گذاشته است که پروژه براندازی را در سوریه دنبال می‌کرد و هم اینکه به متحدان منطقه‌ای خود شامل امارات، بحرین، مصر و سودان برای ورود به سوریه چراغ سبز نشان داده است و با توجه به اینکه اغلب این کشورها همانند جناح حاکم بر عربستان محمد بن‌سلمان مبارزه بی‌امانی را با جنبش‌های اخوان‌المسلمین شروع کرده‌اند که این جنبش‌ها از حمایت‌های ترکیه و قطر برخوردارند، لذا این نگرانی وجود دارد که خروج نیروهای امریکایی از سوریه با فتنه جدید تبدیل سوریه به صحنه رویارویی و تصفیه‌حساب حامیان و دشمنان اخوان‌المسلمین تبدیل شود که بی‌تردید راستگرایان صهیونیستی و امریکایی و همچنین گروه‌های تکفیری برای آن لحظه شماری می‌کنند. با در نظر گرفتن این احتمالات فضای ناشی از خروج نیروهای امریکایی از سوریه باید به گونه‌ای مدیریت شود که به افزایش ثبات و امنیت در این منطقه کمک کند و در عین حال جلوی هرگونه فرصت‌طلبی را از کسانی بگیرد که مدت‌ها در پی براندازی دولت و نظام این کشور بودند.

اخبار کوتاه

■ فشار احزاب سودانی برای کناره‌گیری «البشیر»

احزاب سیاسی سودان با تشکیل یک گروه واحد به نام «الجبهه الوطنیه للتغییر» (جبهه ملی برای تغییر) که شامل ۲۲ حزب و جریان سیاسی است، خواستار انحلال دولت، تشکیل شورای حاکمیتی و هیئت وزیران انتقالی، انحلال پارلمان و تشکیل مجلس جایگزین شدند. به گزارش فارس، حزب «الأمه» به رهبری «مبارک الفاضل المهدی» و حزب «الاصلاح الآن» به رهبری «غازی صلاح‌الدین» از جمله اعضای جبهه ملی برای تغییر هستند. به نوشته روزنامه «العربی‌الجدید» چاپ لندن، این احزاب روز سه‌شنبه در یک کنفرانس خبری اعلام کرده بودند که یادداشتی را امضا کرد و تحویل البشیر داده و طی آن به تشریح بحران‌های فعلی کشور اعم از کمبود ارز خارجی، کمبود نقدینگی، تورم، تعطیلی پروژه‌های تولید و افزایش سرسام‌آور قیمت کالاها پرداخته‌اند.

■ چین خواستار الحاق مجدد تایوان

رئیس‌جمهور چین، خواستار پیوستن مجدد تایوان به خاک این کشور شد. به فارس، رئیس‌جمهور «چین» از مردم «تایوان» درخواست کرده است تا دوباره با این کشور متحد شوند. به نوشته پایگاه اینترنتی شبکه «بی.بی.سی»، «شی جین پینگ» گفته است تمایل داریم از راه مسالمت‌آمیز وارد عمل شویم اما گزینه اجبار را هم حفظ خواهیم کرد. رئیس‌جمهور تایوان در پاسخ به این دعوت رئیس‌جمهور چین با تأکید بر لزوم مسالمت‌آمیز بودن روابط چین و تایوان گفته است چین باید استقلال تایوان را به رسمیت بشناسد.

■ رزمایش مشترک عربستان و ۵ کشور عربی در دریای سرخ

نیروی دریایی مصر، عربستان سعودی، اردن و جیبوتی، یمن و سودان رزمایش مشترک دریایی در دریای سرخ را از روز سه‌شنبه آغاز کردند. به گزارش ایسنا، رزمایش «Red Wave-1» شامل مأموریت‌های مشترک، ارتباطات زیرآب، سوخت‌رسانی به کشتی‌ها، ابزار پشتیبانی از واحدهای دریایی به هنگام عبور از مناطق خطرناک است. خبرگزاری شینهوا گزارش داد: این رزمایش با هدف تقویت ظرفیت‌های جنگی و اثرگذاری نیروهای شرکت‌کننده در انجام ماموریت‌ها تحت هر شرایطی برگزار شده است. همچنین در حین برگزاری این رزمایش تجربیات کشورهای مختلف منتقل شده و درک متقابل و هماهنگی میان نیروها افزایش یافته است.

■ برنامه طنز انتقاد از بن‌سلمان حذف شد

شبکه نت‌فلیکس که یک شرکت جهانی رسانه سیال و تولیدکننده مجموعه‌های تلویزیونی امریکایی است، یک قسمت از برنامه حسن منهج، کمدین امریکایی را که در آن به انتقاد از عربستان پرداخته بود، پس از شکایت رسمی مسئولان ریاض برای مخاطبان خود در این کشور حذف کرد. به گزارش الجزیره، این قسمت از برنامه طنز کمدین منهج در تاریخ ۲۸ اکتبر گذشته در انتقاد از سیاست‌های داخلی و خارجی عربستان پس از ماجرای قتل جمال خاشقجی پخش شد و حاوی انتقاداتی از محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان و عملیات ائتلاف عربی به رهبری عربستان علیه یمن بود.

■ ترامپ برزیل سوگند یاد کرد

«ژایر بولسونارو» رئیس‌جمهور جدید برزیل سوگند ریاست جمهوری خود را یاد و اعلام کرد که همراستا با امریکا عمل خواهد کرد. وی اعلام کرد که قصد دارد اصلاحات و تغییرات مهمی در کشور ایجاد کند و سیاست‌های اقتصادی را در پیش بگیرد که در راستای منافع تجارت باشد.